

מניעת עדשתיות וחיספוס טיפולים לשיפור איכות זהוב 2003

ישראל דורון-שה"מ-ממ"ר גרעיניים
גלית רדל – טכנאית מחקר מו"פ צפון
יובל עוגני- מנהל ייצור חוות מתתיהו
עופר לוי-חברת מילצ'ן

מבוא

הזן זהוב רגיש לפגיעות. בשנים האחרונות אנו עדים לדרישה הולכת וגוברת של היצרנים לשפר את איכות הפרי, כך שיוכל להתמודד עם פרי מיובא. הבעיות העיקריות באיכות הם עדשתיות בולטות, חיספוס ושריטות. בעבר בוצעו עבודות אשר מהם עולה כי ניתן לשפר את נזקי החיספוס כאשר רמת החיספוס נמוכה. עד היום לא בוצעו עבודות בבעיית העדשתיות, ובעיית השריטות. מטרת עבודה זו ללמוד את השפעת הטיפול המצטיין נגד חיספוס והשפעתו על איכות הפרי ב 3 זני זהוב מהוארינטים האיכותיים ביותר: סמוטי, ליס גולדן, ריינדרס.

א. ניסוי להקטנת נזקי חיספוס ושריטת-מתתיהו

חומרים ושיטות

הניסוי יתבצע בחוות מתתיהו בחלקות ח' נטיעות 1988, וחלקות י"ב נטיעות 1995.

מבנה ניסוי: סמוטי, ליס גולדן-8 חזרות לטיפול 3 עצים לחזרה, עץ חיץ בין חזרה לחזרה.
ריינדרס- 6 חזרות לטיפול 1 עץ לחזרה, עם עץ חיץ בין חזרה לחזרה

חומרים:

מרפן - חומר נגד מחלות.

פרלן-חומר הורמונלי מכיל בנזיל אדנין, וגוברלין GA₄₊₇ 1.8% ח"פ. -יש להקפיד לרסס בנפח נמוך, ללא נגר.

שיטות

מרפן ריכוז טיפול 0.25%. -ריסוס בנפח מסחרי 180 ל/ד'

פרלן –ריכוז כל טיפול 0.06% בנפח תרסיס של 80 ל/ד' - 0.8 ל' לעץ בתוספת טריטון 100X 0.025%. המלצות היצרן לשיפור איכות לרסס 50 סמ"ק תכשיר בנפח של 80 ל/ד'.

מיון- מכל חזרה מוינו 100 פירות והוגדרו דרגות המיון הבאות:

דרגות מיון

סוג 1 –החיספוס לא יוצא משקע העוקץ

סוג 2-חיספוס יוצא משקע העוקץ עד 2 ס"מ.

סוג 3-החיספוס יוצא מהעוקץ מעבר לרדיוס 2 ס"מ.

סוג 4-חיספוס בפני הפרי בנוסף לחיספוס עוקץ.

טיפולים:

1. ביקורת

2. מרפן+פרלן. טיפולים בנפרד

מרפן בריכוז 0.25% רוסס 4 פעמים מגרין טיפ כל 6 ימים.

פרלן בריכוז 0.06% טופל מסוף פריחה כל 10 ימים 4 טיפולים.

תוצאות 2003

טבלה מס' 1 –תוצאות מיון פרי

זן	טיפול	דרגת מיון	אחוז ממוצע	מובהקות
רנדרס	ביקורת	סוג 1	16.9	a
סמוטי	מרוסס	סוג 1	15.1	a
סמוטי	ביקורת	סוג 1	14.5	a
ליזגולדן	ביקורת	סוג 1	12.7	a

a	8.5	1 סוג	מרוסס	ליזגולדן
a	6.8	1 סוג	מרוסס	רנדרס
a	48.8	2 סוג	ביקורת	רנדרס
ab	40.3	2 סוג	מרוסס	רנדרס
ab	39.1	2 סוג	ביקורת	סמוטי
b	33.6	2 סוג	מרוסס	ליזגולדן
b	33.4	2 סוג	מרוסס	סמוטי
b	32.7	2 סוג	ביקורת	ליזגולדן
a	56.4	3 סוג	מרוסס	ליזגולדן
a	53.8	3 סוג	ביקורת	ליזגולדן
a	52.2	3 סוג	מרוסס	רנדרס
a	51.2	3 סוג	מרוסס	סמוטי
ab	46.4	3 סוג	ביקורת	סמוטי
b	34.3	3 סוג	ביקורת	רנדרס
a	1.5	4 סוג	מרוסס	ליזגולדן
a	0.7	4 סוג	ביקורת	ליזגולדן
a	0.7	4 סוג	מרוסס	רנדרס
a	0.3	4 סוג	מרוסס	סמוטי
a	0.0	4 סוג	ביקורת	סמוטי

* אותיות שונות מראות על מובהקות סטטיסטית ברמת מובהקות של 95%.

סיכום דיון ומסקנות.

ההשוואה שנערכה בניסוי זה היתה בין 3 זנים ב 2 טיפולים. טיפול ביקורת ללא ריסוס וטיפול משולב של טיפולי מרפאן ופרלן.

מניתוח התוצאות עולה המסקנות הבאות:

פרי ללא חיספוס סוג 1 - קיים ברמה שווה בין כל הזנים ובין כל הטיפולים. אין הבדל מובהק בין הזנים ובין הטיפולים. הזנים ליזגולדן וריינדרס שרוססו עם רמת סוג 1 הנמוכה ביותר ללא מובהקות.

פרי עם מעט חיספוס-סוג 2- הזן ריינדרס ללא טיפול היה עם יותר פרי סוג 2 ברמה מובהקת מהזן ליזגולדן ב 2 הטיפולים והזן סמוטי המרוסס.

פרי עם יותר חיספוס סוג 3-הזן ריינדרס ללא ריסוס היה עם רמת החיספוס הבינונית נמוך במובהק משאר הזנים.

מסקנות

ברמת החיספוס הכוללת לא הצלחנו למצוא הבדל בין הזנים ובין הטיפולים. הזן ריינדרס ללא ריסוס בלט בכמות הפרי הגדולה בסוג 1 ו 2. מכאן ניתן להסיק כי הטיפולים אולי אף הרעו את רמת החיספוס.

מבין הזנים ניסוי זה בלט לטובה הזן ריינדרס.

תוצאות אלו מחייבות אותנו להמשיך לחפש דרכים אחרות להקטנת רמת החיספוס בזהוב.